

Транзиција САМО из Дела-М, Одељак Г у Део-САМО

Александар Супић, Начелник одељења пловидбености

Садржај

- Правилник о обезбеђивању континуиране пловидбености
- Alternative Means of Compliance - AltMoc
- CAMO типови организација
- Пресек стања у Србији
- Имплементација
- Закључци

Правилник ОКП

 European Union Aviation Safety Agency		Non-Licenced Air Carrier						Licenced Air Carrier ¹	
		Non-commercial			Commercial ²				
		Non-CMPA		CMPA	Non-CMPA		CMPA	Non-CMPA	CMPA ³
		'Light' ⁴	Non-'Light'		'Light'	Non-'Light'			
Part-M (Annex I)		N/A	Part-M Mandatory		N/A	Part-M Mandatory			
Part-ML (Annex Vb)		Part-ML Mandatory	N/A		Part-ML Mandatory	N/A			
Part-CAMO (SMS) (Annex Vc)		Individual CAM ⁵ or CAO-CAM or CAMO		Part-CAMO Mandatory	CAO-CAM ⁶ or CAMO		Part-CAMO Mandatory		
Part-CAO (no SMS) (Annex Vd)	N/A			N/A					
for CA management (CAO-CAM)									
for Maintenance (CAO-M)	Individual maintenance ⁷ or CAO-M ⁸ or Part-145		N/A	CAO-M or Part-145		N/A			
Part-145 (SMS to come) (Annex II)			Part-145 Mandatory			Part-145 Mandatory			

¹ Air carrier licenced in accordance with Reg. (EC) No 1008/2008

² Commercial = balloon operated under Subpart-ADD of Part-BOP or sailplane operated under Subpart-DEC of Part-SAO or other aircraft, not operated under Part-NCO; includes commercial ATO and commercial DTO

³ CMPA = Complex motor-powered aircraft, ref. Article 3(j) of Reg. (EC) No 216/2008

⁴ 'Light' a/c (not formal denomination) = Aeroplanes up to 2730 Kg MTOM, rotorcraft up to 1200 Kg MTOM / max 4 occupants, and other ELA2 aircraft

⁵ Individual CAM (not formal denomination) = continuing airworthiness of the a/c managed by the owner under its own responsibility

⁶ CAO-CAM (not formal denomination) = Part-CAO organisation with continuing airworthiness management privilege

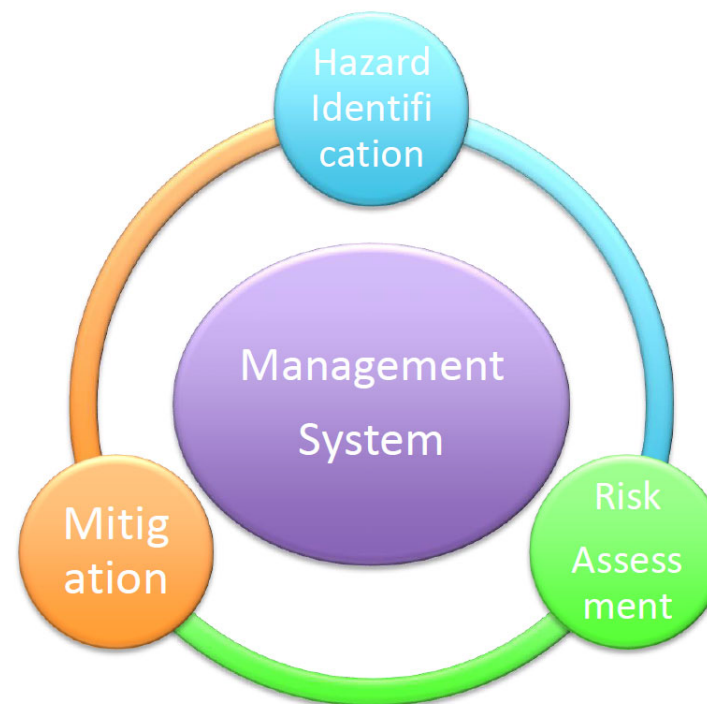
⁷ Individual maintenance (not formal denomination) = maintenance released by pilot-owner or independent Certifying Staff

⁸ CAO-M (not formal denomination) = Part-CAO organisation with maintenance privilege

Правилник ОКП

Опште

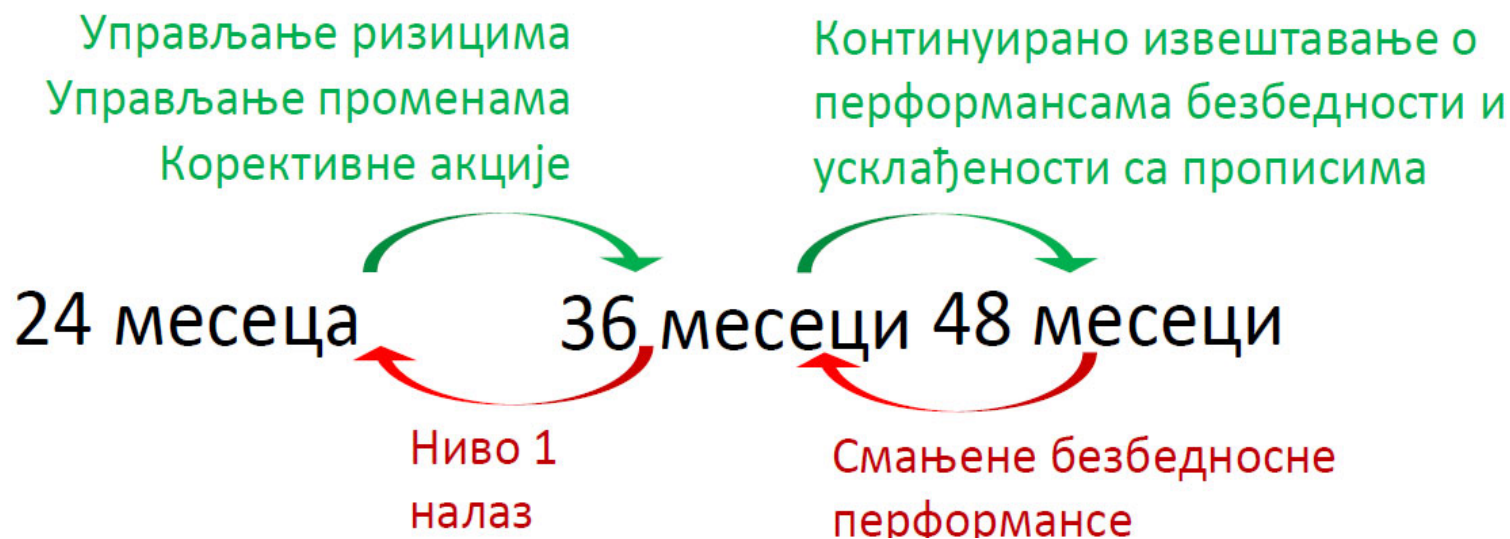
- Део-CAMO уведен Уредбом (ЕУ) 2019/1383
- Део-CAMO структура слична ARX/ORX (OPS и FCL)
- Еволуција од система квалитета до система управљања (*Management System*):
 - Идентификација хазарда, управљање ризицима, предузимање мера за умањење ризика
 - Праћење усклађености и систем слања повратних информација остаје
 - За **лиценциране авио-превозиоце** систем управљања ће бити **интегрисан** са системом управљања оператера
- Важност дефинисања **безбедносне политике** и повезане одговорности и одговорности у целој организацији

Правилник ОКП

Надзор од стране ДЦВ РС

- Надзор заснован на процени ризика (*risk-based oversight*) усклађен са другим областима
- Циклус надзора може се продужити преко 24 месеца на основу статуса (*risk portfolio*) организације

Правилник ОКП

Прелазак са Дела-М, Одељак Г на Део-САМО

- Подношење апликације у складу са [AAM 3/2025](#) - Транзиција САМО организације одобрене у складу са Одељком Г Анекса I (Део-М) у САМО организацију одобрену у складу са Анексом Vц (Део-САМО)
- Ново дозвола и број одобрења које је дефинисао ДЦВ (САМЕ треба да садржи нови број одобрења)
- Обим одобрења радова се не мења
- Користити постојеће САМЕ процедуре
- Контролисано окружење ваздухоплова није афектирано
- Програми одржавања ваздухоплова остају важећи

Правилник ОКП

Прилог 8 Правилник ОКП - Услови који се односе на именована лица из Дела-САМО

- **Руководилац за обезбеђивање континуиране пловидбености**
 1. диплома Машинског факултета ваздухопловног смера или Електротехничког факултета + сертификати + **пет година** радног искуства, од чега **најмање две године** на одговарајућим пословима у САМО/САА
 2. дозвола особља за одржавање ваздухоплова + **одговарајуће образовање из области менаџмента** + сертификати + **пет година** радног искуства, од чега **најмање две године** на одговарајућим пословима у САМО/САА
 3. Било ко + сертификати + **десет година** радног искуства, од чега **најмање четири године** на одговарајућим пословима у САМО

Правилник ОКП

Прилог 8 Правилник ОКП - Услови који се односе на именована лица из Дела-САМО

- **Руководилац за праћење усаглашености (*Compliance monitoring manager*)**
 1. Диплома Машинског факултета ваздухопловног смера или Електротехничког факултета + сертификати + **пет година** радног искуства, од чега најмање **две године** на одговарајућим пословима у САМО/АМО/САА
 2. Било ко + сертификати + **десет година** радног искуства, од чега **најмање четири године** на одговарајућим пословима у САМО/АМО/САА
- **Руководилац за безбедност (*Safety manager*)**
 1. Диплома Машинског факултета ваздухопловног смера или Електротехничког факултета + сертификати + **пет година** радног искуства, од чега најмање **две године** на одговарајућим пословима у САМО/АМО/САА
 2. Било ко + сертификати + **десет година** радног искуства, од чега **најмање четири године** на одговарајућим пословима у САМО/АМО/САА

Правилник ОКП

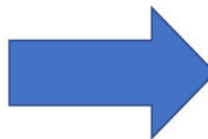
САМО.А.305(а)(7)

Одговорни руководицац мора да покаже **основно разумевање Дела-САМО**. „Основно разумевање“ у овом контексту значи да одговорни руководицац треба да има фундаментално разумевање кључних принципа и захтева наведених у Уредби (ЕУ) 1321/2014. Ово укључује познавање општих циљева уредбе, специфичних одговорности и обавеза које намеће организацији, као и основних процедура и стандарда за одржавање пловидбености.

Одговорни руководицац не мора да буде стручњак за сваки детаљ, али треба да има довољно знања да обезбеди усаглашеност и да донесе информисане одлуке у вези са активностима обезбеђивања континуране пловидбености.

Alternative Means of Compliance - *AltMoc*

AMC1 CAMO.A.305(c)

Requirements for Safety Managers Alternative Means of Compliance to the first paragraph of paragraph (e) of AMC1 CAMO A.305(c).

Implementing Regulation (EU) 2019/1303 (Part CAMO), amends and corrects Regulation (EU) 1321/2014 introducing Safety Management System (SMS). The associated AMC1 CAMO.A.305(c) specifies requirements for Safety Managers in relation to knowledge, qualification and experience.

The UK Civil Aviation Authority (the UK CAA) recognises that a considerable number of airline Safety Managers previously approved under the air operation rules (Regulation (EU) No 965/2012, as amended) are unlikely to meet the qualification requirements of Part CAMO.

Many existing Safety Managers may not fulfill the requirements in terms of satisfactory experience related to aircraft continuing airworthiness management.

Following is an alternative to the first paragraph of paragraph (e) of AMC1 CAMO A.305(c), Personnel Requirements.

As an existing Safety Manager already approved by the CAA under the Regulation (EU) No 965/2012 for air operations and assisted by additional safety personnel in accordance with GM1 CAMO A.305(a)(5), in order to meet the requirement of Part CAMO, the person should demonstrate they have successfully completed the following:

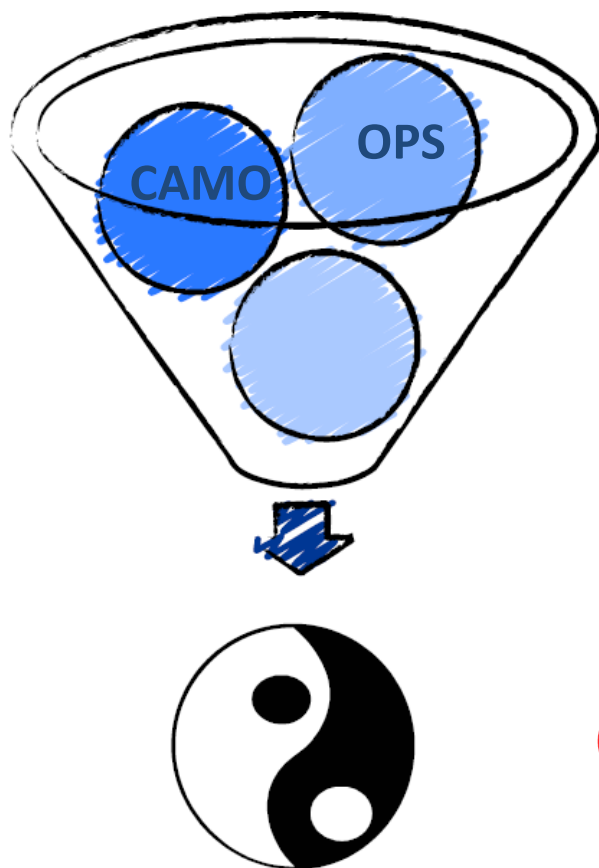
1. A recognised course covering all aspects of Annex I of Regulation (EU) No 1321/2014, as amended (Part M);
2. Training within a CAMO department for a minimum of two weeks gaining comprehensive knowledge of the following:
 - Development of Aircraft Maintenance Programme (AMP),
 - Aircraft Reliability Programmes,
 - Maintenance Steering Group methodology,
 - Maintenance Review Board process,
 - Continuing airworthiness tasks and general principles,
 - Continued airworthiness concepts and principles,
 - Maintenance standards;
3. Thorough knowledge of:
 - Organisation's CAME,
 - Maintenance methods,
 - Applicable regulations;
4. A relevant aviation qualification that demonstrates the applicant's adequate understanding/knowledge of engineering principles, e.g. ATPL.

The relationship between the Safety Manager and the additional safety personnel shall be clearly defined in the exposition with a clear outline of the delegated responsibilities. The Safety Manager remains the unique focal point.

Any change to the personnel structure applied under this alternative means of compliance shall be notified to the authority in line with CAMO A.130(a)(5).

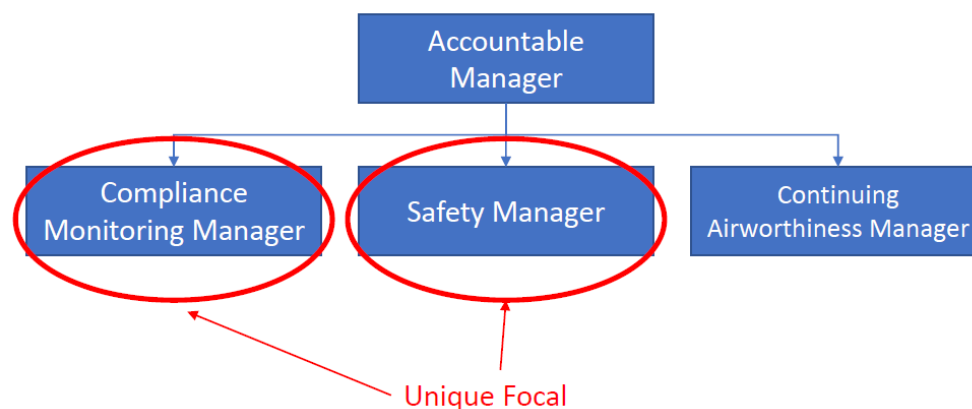
CAMO типови организација

CAMO AOC

CAMO.A.200(d))

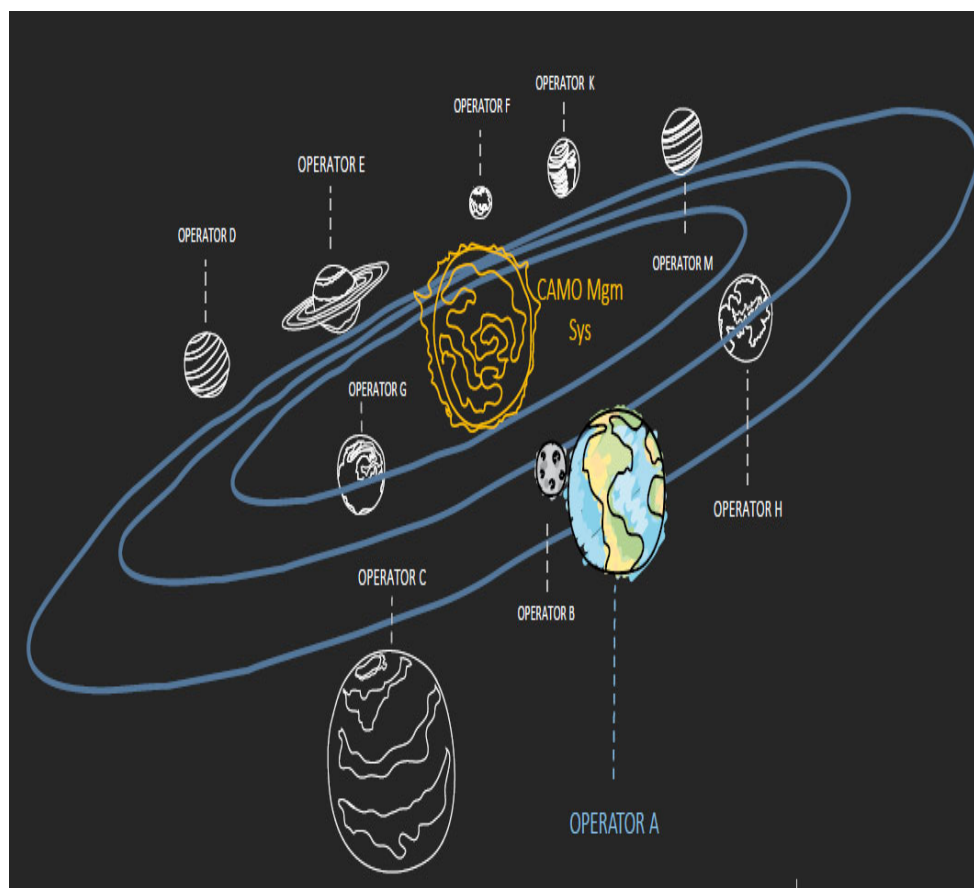
За авио-превозиоце лиценциране у складу са Уредбом (ЕЗ) бр. 1008/2008, систем управљања предвиђен овим анексом чини саставни део система управљања оператора (*integrated management system*)

CAMO типови организација

CAMO NON-AOC *standalone*

Ово је случај када CAMO пружа услуге једном или више оператера. У овом случају CAMO SMS ће бити у интеракцији са различитим SMS системима различитих оператера. Препоручује се да CAMO менаџер учествује у *Safety Review Board* састанцима различитих оператера.

Пресек стања у Србији

Broj	Organizacija	Broj Dozvole
1	Air SERBIA a.d. Beograd	RS.MG.0001
2	PRINCE AVIATION DOO BEOGRAD	RS.MG.0004
3	JAT-PRIVREDNA AVIJACIJA DOO BEOGRAD	RS.MG.0008
4	SMATSA DOO	RS.MG.0011
5	GAS-CAMO-AVIATION	RS.MG.0012
6	АЕРОДРОМ ЕЧКА ДОО ЕЧКА	RS.MG.0013
7	Helikopterska jedinica MUP RS	RS.MG.0015
8	EAGLE EXPRESS DOO BEOGRAD	RS.MG.0017
9	Vazduhoplovni zavod "Moma Stanojlović"	RS.MG.0020
10	BALKAN HELICOPTERS D.O.O. BEOGRAD-SURČIN	RS.MG.0021
11	MPC AIR d.o.o.	RS.MG.0022
12	Skybridge International Balkan D.O.O.	RS.MG.0023
13	LINX AVIATION DOO	RS.MG.0026
14	Air Lo	RS.MG.0028
15	SANI ECO VITA	RS.MG.0029
16	Tinadar Aviation d.o.o.	RS.MG.0031
17	Vazduhoplovna akademija	RS.MG.0032
18	FLYUS DOO BEOGRAD	RS.MG.0033

Пре транзиције:

- 6 CAMO AOC + оперативна дозвола
- 1 CAMO AOC без оперативне дозволе
- 11 CAMO NON-AOC

После транзиције:

- 6 CAMO AOC + оперативна дозвола
- 4 CAMO NON-AOC
- 8 CAO

Имплементација

- Обавештење Одељења пловидбености [AAM 3/2025](#) - Транзиција CAMO одобрене у складу са Одељком Г Анекса I (Део-М) у CAMO одобрену у складу са Анексом Vц (Део-CAMO)
- [Изјава о усаглашености CAME према Листи провере CAME](#) (*CAME compliance statement according to CAME Review checklist (CAD-AIR-OB-U048)*)
- [Листа провере CAME приручника](#) (*CAME Review checklist*)
- Линк ка EASA сајту: <https://www.easa.europa.eu/en/domains/aircraft-products/continuing-airworthiness-organisations/part-camo-part-cao>
- User Guide for CAME (CAMO-AOC) [UG.CAMO.00004-002](#)

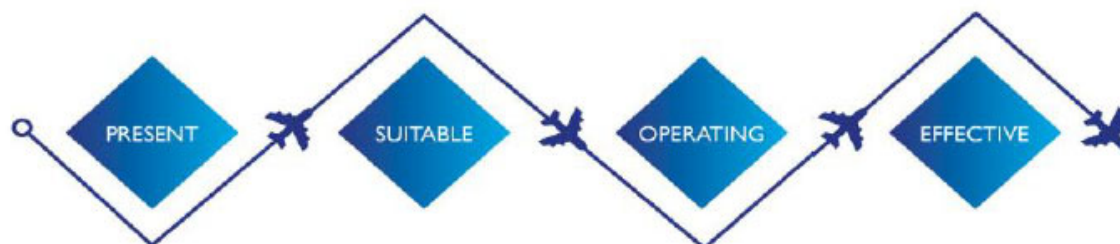
Имплементација

Кораци

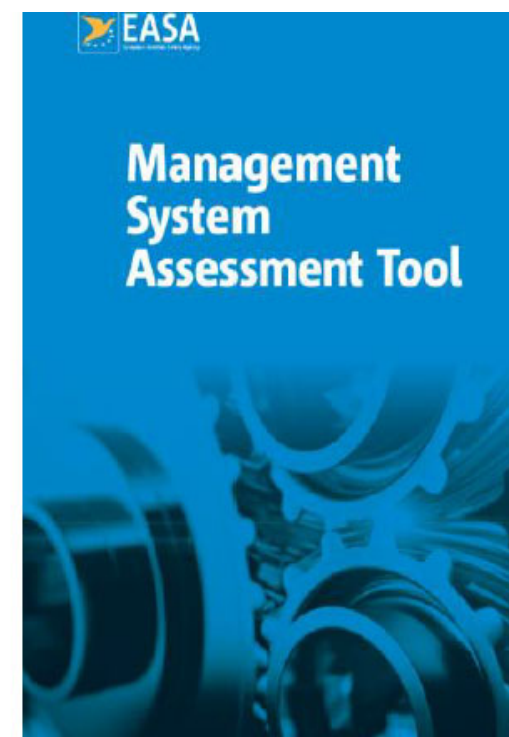
1. „Пакет“ документације у складу најкасније до **1. маја 2025.** године
 - Образац 2
 - План усаглашавања + „gap“ анализа између постојећих организационих процедура и нових захтева Дела-САМО
 - Нацрт измене приручника CAME + пратећа документа (Safety Management Manual, Compliance Monitoring Manual ...)
 - Резиме руководећег особља
 - Изјава о усаглашености CAME
2. ДЦВ ће до **1. септембра 2025.** године извршити проверу достављеног пакета и утврдити евентуалне неусаглашености
3. САМО мора до **1. новембра 2025.** године да отклони све евентуалне неусаглашености + изјава о спроведеном плану усаглашавања. Ако у овом року САМО не отклони неусаглашености, дозвола се ставља ван снаге, ограничава или суспендује у целини или делимично.
4. ДЦВ мора до **31. децембра 2025.** године да изда нову Дозволу у складу са Делом-САМО

Имплементација

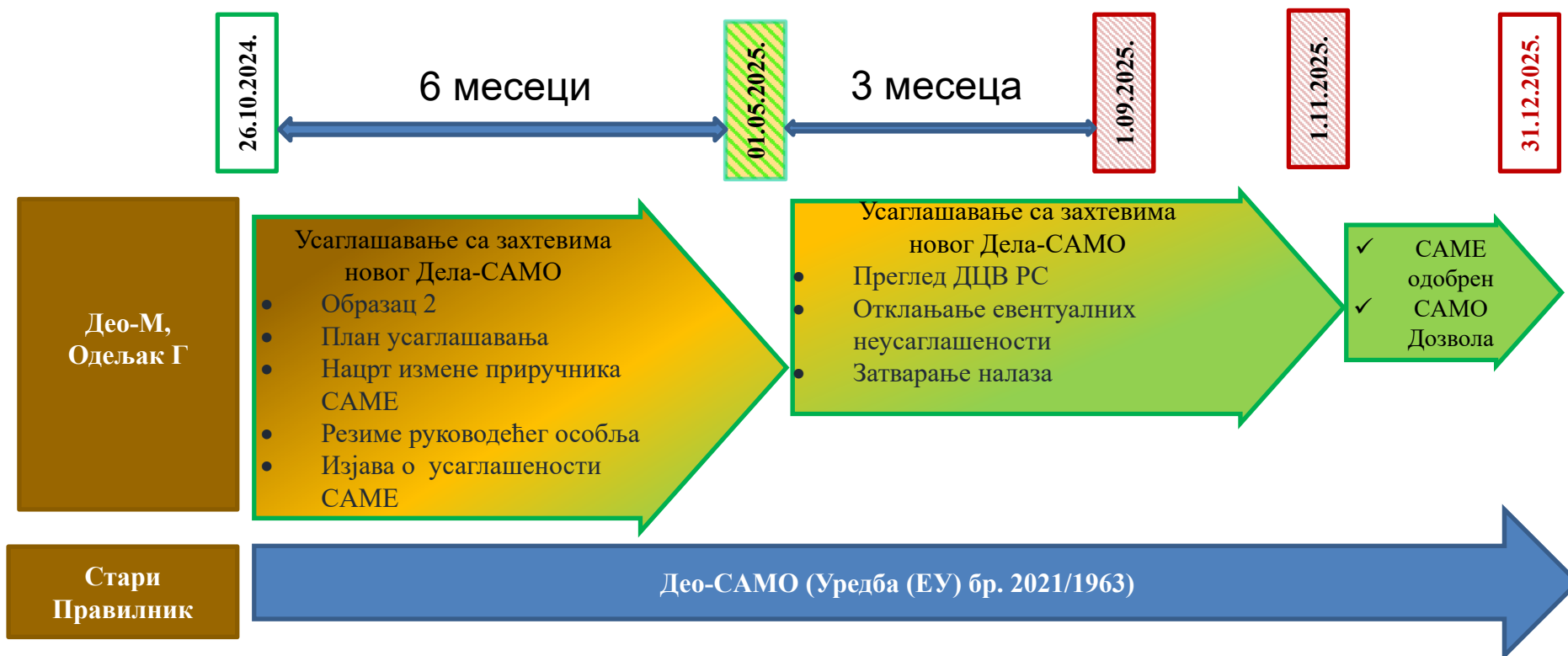
Алат за процену система управљања
Management System Assessment tool

Present	There is evidence that the feature is documented within the organisation's Management system/SMS Documentation.
Suitable	The feature is suitable based on the size, nature, complexity of the organisation and the inherent risk in the activity.
Operating	There is evidence that the feature is in use and an output is being produced.
Effective	There is evidence that the feature is achieving the desired outcome and has a positive safety impact.

Имплементација

Закључци

Организације

- Урадити план имплементације са “*gap*” анализом
- ДЦВ неће користити ЕАСА план транзиције
- Не остављајте апликације за имплементацију Дела-САМО за последњи тренутак - 18 одита

ДЦВ РС

- Нови семинар у марту о имплементацији Дела-САМО
- Потенцијални *AltMoc* за руководиоца за безбедност (*Safety manager*)
- Нова упутства на сајту ДЦВ РС

Закључци

Хвала на пажњи!